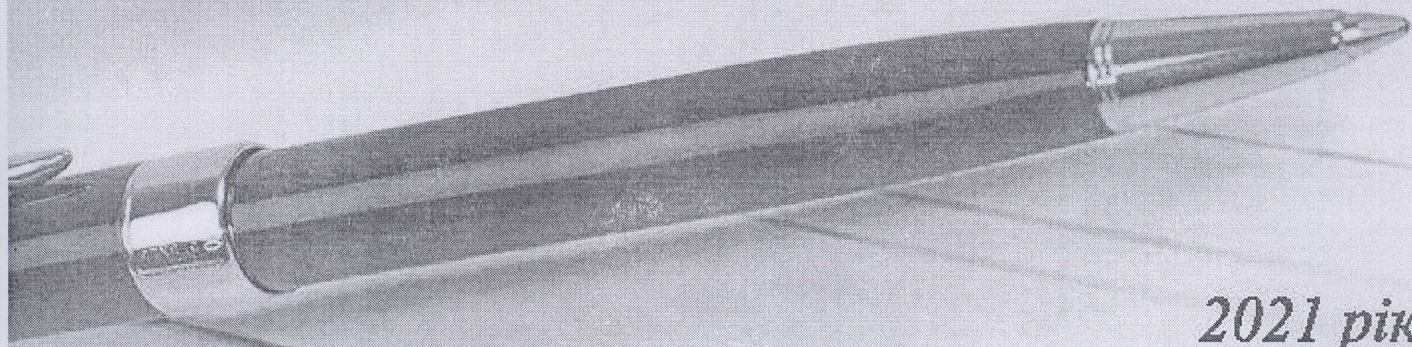

Міністерство освіти і науки України
Хмельницький національний університет
Факультет економіки і управління
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

*Збірник наукових праць
здобувачів вищої освіти
і молодих учених*

2021 рік

Міністерство освіти і науки України
Хмельницький національний університет
Факультет економіки і управління
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

**Фінансові аспекти
розвитку економіки України:
теорія, методологія, практика**

**Збірник наукових праць здобувачів вищої освіти
і молодих учених**

Хмельницький 2021

4. Искусственный интеллект. *ВОИС. Тенденции развития технологий*. 2019. URL: https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/ru/wipo_pub_1055_exec_summary.pdf. (дата обращения: 10.11.2021).
5. Сверхдержавы искусственного интеллекта. Китай: Кремниевая долина и новый мировой порядок. URL: <https://www.yakaboo.ua/sverhderzhavy-iskusstvennogo-intellekta-kitaj-kremnievaja-dolina-i-novuj-mirovoj-porjadok.html>. (дата обращения: 10.11.2021).
6. State of AI Report 2019. URL: <https://www.stateof.ai>; <https://drive.google.com/file/d/1rdPH1/wf7d2Nx8Ax9sxd9eEypvMQu8cn7/view> (дата звернення: 10.11.2021).
7. Gartner Says Global Artificial Intelligence Business Value to Reach \$1.2 Trillion in 2018. *Gartner*, 2018. URL: <https://www.gartner.com/en/newsroom/press-releases/2018-04-25-gartner-says-global-artificial-intelligence-business-value-to-reach-1-point-2-trillion-in-2018>. (дата звернення: 10.11.2021).
9. Стельмах С. Через несколько лет большинство приложений будет выпускаться со встроенным ИИ. *itWeek*, 2017. URL: <https://www.itweek.ru/idea/article/detail.php?ID=196421> (дата обращения: 10.11.2021).
10. Jon Truby, Rafael Brown, Andrew Dahdal. Banking on AI: mandating a proactive approach to AI regulation in the financial sector. *Law and Financial*. 2020. Vol. 14. Issue 2. URL: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/17521440.2020.1760454> (дата звернення: 10.11.2021)
11. Опитування українських банків та фінтехкомпаній. Проект USAID «Трансформація фінансового сектору». 2019. URL: http://www.fst-ua.info/wp-content/uploads/2019/12/FinTech-Survey-Report_UKR_12-12-2019.pdf. (дата звернення: 10.11.2021)
12. Овсянко Ю. О. Використання штучного інтелекту в банківській сфері. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/24445/77-79.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (дата звернення: 10.11.2021)
13. Право на інновації. Національна академія правових наук. URL: https://ndipzir.org.ua/wpcontent/uploads/2020/09/Tezy_25_06_20/Tezy_25_06_20_300-305.pdf (дата звернення: 10.11.2021).

Коваленко С. В., Мустеца І. В.

**Чернівецький торговельно-економічний інститут
Київського національного торговельно-економічного університету,
м. Чернівці**

НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСУВАННЯ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Актуальність дослідження. Впровадження ефективної системи охорони здоров'я є головним завданням державного управління, адже саме через систему охорони здоров'я держава виконує основний конституційний закон і дотримується прав людини.

Правова і демократична держава із соціально-орієнтовною ринковою економікою активно забезпечує якість медичних послуг населенню, саме тому фінансові ресурси, які виділяються із держбюджету на медицину та охорону здоров'я потребують постійного вивчення і удосконалення.

Реформування системи охорони здоров'я України вимагає трансформації механізмів державного управління, що визначено в розпорядженні Кабінету Міністрів України від 30 листопада 2016 року № 1031-р «Про схвалення Концепції реформи фінансування системи охорони здоров'я» [1, 2]. Особливо гостро питання стоїть щодо фінансового забезпечення, як реформ так і їх напрямів, що актуалізує пошук напрямів удосконалення системи фінансового забезпечення, в тому числі і в Чернівецькій області.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми фінансового забезпечення медичних закладів знаходять відображення в працях: Бабченко В. Л., Андрушко О. Г. [3], Криничко Л., Мотайло О. [4]. Степанов М. відмічає, що оновлена Програма медичних гарантій почала діяти з 1 квітня 2021 р. [7]. Про необхідність фінансового забезпечення охорони здоров'я в наукових працях говорить Є. Іваненко [6], Панасицька О., Іванцова А. аналізують фінансування медичних закладів у 2021 році [8].

Метою статті є дослідження фінансування системи охорони здоров'я та визначення напрямів її удосконалення.

Виклад основного матеріалу. Сфера охорони здоров'я України характеризується негативними трендами, що викликано системною кризою всієї сфери. Так на відміну від інших галузей, охорона здоров'я в Україні майже повністю залежить від державного бюджетного фінансування, а також частково покривається за рахунок грантів, благодійної та спонсорської допомоги. Розвиток та

залучення інших джерел фінансування стримується недостатнім зацікавленням приватного сектора та дещо негативним ставленням з боку державних органів управління охороною здоров'я до підприємництва у сфері охорони здоров'я в цілому. Бабченко В. Л. та Андрушко О. Г. зазначають, що у сфері фінансування галузі охорони здоров'я першочерговою проблемою є нестача державних коштів, що веде до зменшення обсягів безоплатної медичної допомоги [3].

Головними напрямками видатків державного бюджету є:

- апарат Міністерства охорони здоров'я України;
- Державна служба України з лікарських засобів та контролю за наркотиками;
- Національна служба здоров'я України;
- Міністерство охорони здоров'я України (загальнодержавні видатки та кредитування).

Однак у 2021 р. оновлена Програма медичних гарантій, яка діє з 1 квітня 2021 р. Нею передбачено 35 пакетів медичних послуг, зокрема вакцинація проти коронавірусної хвороби, два абсолютно нові та п'ять пакетів послуг виокремлені з вже наявних і деталізовані для більшої зручності пацієнтів. Зокрема, з 1 квітня збільшили фінансову допомогу при пологах, дослідження статистичних даних виявило, що минулого року це становило 8 136 грн, тепер передбачено 10 382 грн. Також оплата екстреної медичної допомоги з розрахунку на одну людину збільшується майже у два рази: 1 квітня 2020 р. вона становила 116 грн, а сьогодні – 235 грн.

Програмою медичних гарантій також передбачено збільшення фінансування лікування серцево-судинних захворювань, які забирають найбільше життів українців. «У загальній структурі причин смертності смертність від цих хвороб складає 67 %. Якщо станом на 1 квітня 2020 р. на лікування інсульту держава витрачала 19 332 грн з розрахунку на людину незалежно від стану й рівня тяжкості, то з 1 квітня 2021 року така допомога може складати до 97 821 грн залежно від лікування.

Якщо порівняти з минулим роком, то значно збільшена оплата лікування онкологічних захворювань. У 2021 році ввели новий тариф на онкогематологію, де зазначена сума 54 000 грн, якщо ж йдеться про лікування дитини – сума збільшується до 162 000 грн. «На лікування онкології також передбачені препарати, які держава централізовано закуповує і передає в лікарні. Також суттєво, з 21 000 грн до 40 000 грн, збільшили тариф на лікування туберкульозу [7].

Як зазначає Степанов М. програма медичних гарантій – це гарантована державою соціальна й медична послуга, яка передбачає екстрену, первинну, спеціалізовану, паліативну допомогу та реабілітацію, медичну допомогу дітям, яким не виповнилось 18 років, та медичний супровід вагітності та пологів. Для цього Національна служба здоров'я укладатиме з медзакладами договори на пакети медичних послуг [7].

Порівняно з 2020 роком фінансування медичних послуг збільшили. Так, якщо минулого року на програму медичних гарантій в держбюджет заклали 70,4 млрд грн, то у 2021 р. – понад 120 млрд грн. Навіть з урахуванням інфляції, це на 62 % перевищує показники 2020 р. по видатках.

Відтак, фінансування охорони здоров'я зростає. Із цієї суми на первинку виділили майже 21 млрд грн, на екстрену медичну допомогу майже 14 млрд грн та на допомогу хворим з COVID-19 близько 10 млрд грн. Решта заплановано на пакети медичної допомоги, які законтрактували медичні заклади вторинної та третинної ланок [8].

Законодавцем в Україні прийнято ряд ефективних кроків на шляху реформування охорони здоров'я, а саме відповідно до Концепції реформи фінансування системи охорони здоров'я та ряду законів, підписаних Президентом України у грудні 2017 року, із 2018 року с стартувало втілення масштабної трансформації фінансування системи охорони здоров'я [1]. Нова модель фінансування орієнтована на пацієнтоцентризмі, а також забезпечує виконання державних гарантій щодо медичної допомоги та дозволяє чітко визначити ролі та зобов'язання Уряду, органів місцевого самоврядування та керівництва медичних закладів.

Висновки. Враховуючи результати проведеного дослідження, а також висновки Світової організації охорони здоров'я та Світового банку встановлено, що структура реформи фінансування системи охорони здоров'я в Україні відповідає провідним міжнародним практикам покращення доступності, якості та ефективності медичних послуг. Фінансування системи охорони здоров'я добре узгоджується із загальними цілями розвитку України і, за умови її послідовної реалізації, вона також повинна принести дивіденди у вигляді поліпшення економічних результатів та забезпечення фіскальної дисципліни. Також важливим важелем фінансування є стійкі політичні зобов'язання та сталі міжвідомчі відносини між Кабінетом Міністрів, Міністерством охорони здоров'я, Національною службою здоров'я України та Міністерством фінансів, що ефективно впливає на охорону здоров'я населення України загалом.

Література

1. Етапи впровадження реформи фінансування системи охорони здоров'я закладами ПМД у 2018 році. URL: https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/311/USAID_2018_interactiv_1.pdf
2. Про схвалення Концепції реформи фінансування системи охорони здоров'я. Розпорядження КМУ від 30 листопада 2016 р. № 1013-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/249626689>
3. Бабченко В. Л., Андрушко, О. Г. (2019). Пріоритетні напрями реформування галузі охорони здоров'я у Житомирській області. *Публічне управління та адміністрування*. 2019. № 3 (89). URL: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=657> (дата звернення 25.10.2021 р.)
5. Криничко Л., Мотайло О. (2021). Нові підходи до фінансування системи охорони здоров'я. *Аспекти публічного управління*. Том 9. № 2. 2021. URL: <file:///C:/Users/User/Downloads/871-Article%/20Text-1299-1-10-20210527.pdf> (дата звернення: 25.10.2021 р.)
6. Іваненко Є. Фінансове забезпечення охорони здоров'я в умовах соціально-економічних трансформацій // *Світ фінансів* № 3. 2015. С. 71–81.
7. Степанов М. У 2021 значно збільшено перелік медичних послуг та їх фінансування URL: <https://moz.gov.ua/article/reform-plan/maksim-stepanov-u-2021-znachno-zbilsheno-perelik-medichnih-poslug-/ta-ih-finansuvannja>
8. Панасицька О., Іванцова А. Нові пакети та більше грошей: що змінилося в медреформі в 2021-му URL: <https://voxukraine.org/novi-paketi-ta-bilshe-groshej-shho-zminilosya-v-medreformi-v-2021-mu/>

Котляревська Д. С., Кравченко О. В.
Сумський державний університет,
м. Суми

**ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ДЕБІТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ
В ДЕРЖАВНОМУ СЕКТОРІ**

Актуальність дослідження. В системі фінансового менеджменту будь-якого суб'єкта державного сектору (СДС) займає механізм управління дебіторською та кредиторською заборгованістю. Значні суми дебіторської та кредиторської заборгованості призводять до перерозподілу оборотних грошових коштів. Через ефективне управління грошовими потоками можна забезпечити успішне виконання функціональних повноважень будь-якої установи. Це призводить до необхідності оптимізації дебіторської заборгованості, в т.ч. й через формування достовірної та своєчасної облікової інформації про стан розрахунків з різними дебіторами, підвищенні рівня відповідальності і самостійності задля розробки механізму реалізації заходів для забезпечення ефективності таких розрахунків.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Теоретичним та методичним питанням управління та обліку дебіторської заборгованості приділено увагу в багатьох працях вітчизняних науковців, таких як: Атамас П. І., Джога Р. Т., Лемішовський В. І., Левицька С. О., Свірко С. В. та ін. За умов неефективності існуючого механізму організації заборгованості, недосконалої ринкових регуляторів питання щодо її обліку та управління для установ державного сектору є дискусійними і потребують детального вивчення.

Метою статті є дослідження питань у сфері управління дебіторської заборгованості, а також розробка рекомендацій щодо їх вдосконалення.

Виклад основного матеріалу. Дебіторська заборгованість є складовою оборотного капіталу установи державного сектору. Основною причиною утворення значних обсягів такої заборгованості є несвоєчасність оплати за надані СДС платними послугами. До визначення сутності поняття «дебіторська заборгованість» не існує єдиного підходу: з розвитком економічних відносин зміст дебіторської заборгованості дещо змінився, але основне тлумачення цього поняття залишається незмінним. Так, під дебіторською заборгованістю розуміють неспроможність виконати свої зобов'язання, суму зобов'язань, що підлягають погашенню, вкладення в оборотні активи, права на повернення боргу, оцінюють як показник фінансового стану бюджетної установи. в міжнародній практиці вся дебіторська заборгованість відноситься до фінансових активів. З юридичної точки зору, дебіторська заборгованість є наслідком цивільно-правових зобов'язань, що виникають внаслідок певної операції, що здійснюється угодою і є діяльністю суб'єктів, які беруть участь у ній (юридичних або фізичних осіб), що призводить до виникнення товарних і грошових зобов'язань [1].